

NYHETSBREV

Biblioteksutveckling Östergötland

Nyhetsbrev 7 2025 // [Prenumerera här](#)

Hej!

Sommarvärmen håller sig kvar men vardagens lunk är återställd och så även vårt nyhetsbrev. Det händer mycket spännande under hösten och vi har samlat ihop utbildningar, webinarier och annat som vi hoppas att ni ska ha nytta av. Avslutningsvis kan ni läsa om hur Emma Adbåge och Lisen Adbåge skapat en väggmålning i Mjölby bibliotek utifrån barns tankar.

Trevlig läsning, Biblioteksutveckling Östergötland

**Webbinarium om censur, mod och motstånd –
förbjudna böcker i en orolig värld**

10 oktober, 13.00 - 14.30, digitalt

Välkommen till ett webinarium om förbjudna böcker, censur och modet att stå upp för yttrandefriheten. Vi får en global utblick med Svenska PEN lär oss mer om Dawit Isaak-bibliotekets konkreta arbete kring yttrandefrihet och får ett aktuellt reportage direkt från USA:s hårdnande bibliotekslandskap.

[Läs mer hos Biblioteksutveckling Östergötland](#)

Tillgänglighetsträff om tillgängliga e-böcker och talböcker

12 november, 9.00 - 15.00, Stora hotellet i Linköping

Till träffen kommer bland andra Cecilia Gärdén från MTM för att berätta om arbetet med läsombud/frivilliga högläsare och om tillgängliga e-böckers påverkan på utbudet i Legimus. Projektledaren Julia Neteniel berättar om en satsning för att öka den kognitiva tillgängligheten på folkbiblioteken i Jönköpings kommun. Fler programpunkter kommer. Utöver det blir det gruppsamtal om olika dilemman som kan dyka upp, t ex npf-anpassningar, kontakt med omsorg, läsombud mm.

[Anmäl dig på vår hemsida](#)

Webbinarium om Tillgänglighetsronden

14 november, 8.30-9.30, digitalt

Ett sätt att arbeta systematiskt för att alla ska ha möjlighet att ta del av bibliotekets utbud och tjänster, oavsett funktionsförmåga är att göra en tillgänglighetsrond. Här presenteras lathunden Tillgänglighetsronden, som har tagits fram av biblioteksutvecklare i Västra Götaland, Västernorrland, Halland och Östergötland, och hur den är tänkt att användas. Funktionsrätt Jönköping ger också sin syn på användningsområden och nyttan av rondens.

[Läs mer och anmäl dig hos Västra Götalandsregionen](#)

Litteraturdagen: Fortsättning följer

Götabibliotekens litteraturdag har ett fantastiskt program där vi går på djupet i läsning av böcker i svit. Deltar gör: Karin Smirnoff, kulturskribenten Lotta Olsson, Polaris förlagschef Jonas Axelsson, författaren och kritikern Kristoffer Leandoer, litteraturforskaren Tuva Haglund och poddarna Bladvändarna. Temat är Fortsättning följer, flerbandsböcker, läspraktiker och samtidsfenomen: Från Proust till serier som trendar på Booktok.

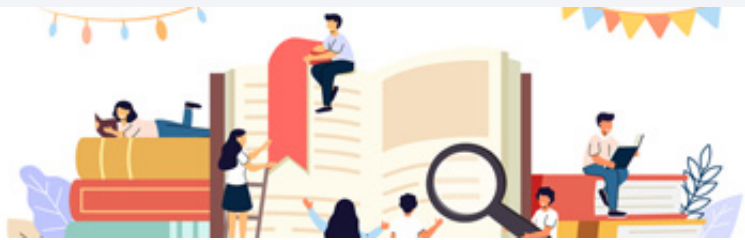
Vi ses i **Linköping på Konsert och kongress den 9 oktober.**

Dagen riktar sig till medarbetare från Götabiblioteken eller skolbibliotekarier i Östergötland.

[Anmälan och mer information finns på Biblioteksutveckling Östergötlands hemsida](#)

Tema

Bokmässan

Bokmässan 2025

För er som ska till Bokmässan så vill vi tipsa om några seminarier som Biblioteksutveckling Östergötland arrangerar. I seminarierna deltar såklart bibliotekspersonal från Götabiblioteken och från skolbibliotek i Östergötland.

Så bygger vi broar mellan skolbibliotek och folkbibliotek i Åtvidaberg

25 september, 10.20 – 10.40, Biblioteksscenen

AI, bibliotek och etik: Vem styr berättelsen?

26 september, 12.00 - 12.45 Seminariekort krävs

Mellan frihet och krav: Ska alla läsa på samma sätt?

26 september, 15.00 - 15.45 Seminariekort krävs

[Läs mer hos Biblioteksutveckling Östergötland](#)

[Läs mer hos Bokmässan](#)

Nationella minoriteter

Samisk språkvecka

Mellan den 20 och den 26 oktober firas den samiska språkveckan, ett gränsöverskridande samarbete mellan sametingen i Sverige, Norge och Finland. Syftet är att lyfta de samiska språkens status, och öka kunskapen om samiska språk och kultur i hela samhället.

[Läs mer och hitta information om program hos Giellavahkku](#)

Lennart Rhodin är hedersdoktor

Luleå tekniska universitet har 2025 utsett Lennart Rhodin till hedersdoktor. Han var tidigare statlig utredare med fokus på nationella minoriteters rättigheter i Sverige.

Regeringen följer upp strategi för mänskliga rättigheter

Regeringen har beslutat att ge Statskontoret i uppdrag att följa upp och analysera strategin för det nationella arbetet med mänskliga rättigheter. Uppdraget ska ge underlag så att regeringens arbete på ett

effektivt sätt bidrar till att främja de mänskliga rättigheterna i Sverige.

Böcker på finska finns i Bläddra

Nu kan man också läsa böcker på finska i Bläddra berättar Kungliga biblioteket. Därmed finns alla nationella minoritetsspråken representerade. Fler finska böcker tillkommer efter hand. Bläddra är en kostnadsfri app med litteratur på Sveriges nationella minoritetsspråk. I dagsläget innehåller den e-böcker på samtliga nationella minoritetsspråk samt ljudböcker på samiska och finska.

[Läs mer på Kungliga bibliotekets hemsida](#)

Barn och unga

Böcker och högläsning gör skillnad!

3 oktober, 8.30 - 10.00, digitalt

Välkommen till den första träffen i webinarieriet "Stora ord för små!" som utgår ifrån fortbildningen [Språk- och läsfrämjande för de yngsta barnen](#).

[Läs mer hos Digiteket](#)

Eftersnack - Böcker och högläsning gör skillnad!

3 oktober, 10.00 - 11.00, digitalt

Har du frågor, funderingar eller vill samtala med andra om innehållet i träffen är du välkommen på eftersnack via Teams.

[Här hittar du länken till Teams för att delta](#)

Språket bygger framtiden för alla barn

Film: Språket bygger framtiden för alla barn – Region Halland delar med sig av sitt två decennier långa, banbrytande arbete med små barns språkutveckling.

[Se filmen och läs mer hos Region Halland](#)

MIK

AI i folkbibliotekets praktik

24 oktober - våren 2026, 8.30 - 10.00, digitalt

I höst bjuder Göta digital och MIK in till en fortbildning med Vidar Kjaerstadius, Jonna Steinrud och Martin Törnros. Denna digitala utbildningsserie ger dig verktygen, inspirationen och tryggheten att börja använda AI – direkt i din arbetsvardag. Varje tillfälle innehåller en mix av föreläsning, interaktivt innehåll, praktiska övningar och diskussion. Delta på en eller flera av delarna i kursen.

[Läs mer hos Biblioteksutveckling Östergötland](#)

Digital påverkan – om hot mot och försvar av demokratins grundprinciper

16 september, 09.30 - 10.30, digitalt

Mattias Beijmo berättar om digital påverkan och hur det riktar in sig på institutioner och demokratiska grundprinciper för att destabilisera och uppnå för samhället skadliga mål.

Arrangör: Ordet är fritt

Föreläsare: Mattias Beijmo, författare och digitaliseringsexpert

[Läs mer hos Ordet är fritt](#)

Läsning 3.0 Säkerhet och mysterier på nätet: Cicada 3301

15 oktober, 08.30 - 9.30, Goto 10 eller digitalt

Välkommen till vår digitala-analoga bokcirkel! Vi möts i ett samtal kring digital teknik och säkerhet med utgångspunkt i Jonathan Lundbergs bok *Cicada 3301*. Tillsammans utforskar vi frågor som rör säkerhet, digital kultur och hur internet formar och utmanar vår samtid!

[Läs mer på vår hemsida](#)

Tänk Säkert - Hela Sveriges säkerhetsevenemang

10 oktober, 10.00 - 12.00, digitalt (spelas in)

Bedrägerier omsätter flera miljarder årligen – och de flesta börjar med ett mejl, sms, telefonsamtal eller en annons i sociala medier. Vilka är det som stjälar våra pengar, hur gör de och hur kan vi skydda oss?

[Läs mer och anmäl dig hos Internetstiftelsen](#)

Internetdagarna - intresseanmälan

Även i år så erbjuder vi de som är intresserade biljetter till Internetdagarna **24 - 25 November**.

Anmäl intresse till Linda Sävhammar på linda.savhammar@regionostergotland.se

Begränsat antal platser.

Digiteket - vi tipsar om spännande

Lekfulla biblioteksmiljöer

Hur kan man på bästa sätt ta tillvara barns och ungas behov och önskemål vid utformning av nya biblioteksmiljöer?

[Läs mer hos Digiteket](#)

Biblioteksstatistik för ökad användarnytta

Biblioteksstatistik är ett viktigt verktyg för att utveckla bibliotekens verksamhet, men den är idag ofta svår att använda i praktiken. En ny rapport från Regionbibliotek Stockholm undersöker hur biblioteksstatistiken kan förbättras för att bättre hjälpa biblioteken med planering och beslut på lokal nivå.

[Läs hela artikeln hos Digiteket](#)

Är du en medveten medieanvändare?

I höst lanserar Mediemyndigheten en helt ny webbutbildning, mediemedveten.se, som ska bidra till en ökad medvetenhet hos invånare att bättre förstå, kunna granska och navigera i dagens komplexa medielandskap. Mediemyndighetens kommande utbildning riktar sig till alla som vill bli mer medvetna i sin medievardag.

[Läs mer om utbildningen hos Digiteket](#)

Skolbibliotek

Manga på bibliotek – inspiration från Åtvidaberg

2 oktober, 14.30 - 15.30, digitalt

Välkommen till en digital fika där vi dyker ner i mangans värld och hur den kan lyfta verksamheten på både folk- och skolbibliotek! Sebastian Laudon från Åtvidabergs bibliotek och Karin Nielsen-Lundin, skolbibliotekarie på Alléskolan i Åtvidaberg, delar med sig av sina erfarenheter och konkreta tips på hur man kan arbeta med manga för att engagera barn och unga.

[Läs mer och anmäl dig på vår hemsida](#)

Ny vägledning för skolbiblioteksplan

Behöver du stöd i att ta fram en skolbiblioteksplan? Skolverket har tagit fram en vägledning som hjälper dig steg för steg.

[Du hittar vägledningen på Skolverkets hemsida](#)

Där hittar du också annat material för hur du kan stärka skolbibliotek.

Strategiskt ledarskap för hållbara skolbibliotek

12 november, 9.00 - 16.15, Linköping Konsert & Kongress

En kunskapsdag om att leda skolbiblioteksutveckling på din skola – med lagstöd, forskning och goda exempel. Dagen modereras av Jannike Tillå från Internetstiftelsen. Medverkar gör bland andra Maria Heimer, författare och föreläsare inom skolbibliotek, och Ulrika Centervall, lektor vid Bibliotekshögskolan i Borås. Du får också ta del av inspirerande exempel från skolor i Östergötland. Fokus ligger på skolbibliotekets betydelse för elevers lärande och likvärdig undervisning.

[Läs mer i vårt kalendarium](#)

Målgrupp: För dig som är rektor, utbildningschef, skolchef eller motsvarande i Östergötland, verksamhetsutvecklare skola, politiker på kommunal/regional nivå.

Notiser

Samlad lånecentral - för långsiktig hållbarhet – flyttar till Umeå

Kungliga biblioteket har tagit ett beslut med inriktning att sammanföra Sveriges två lånecentralverksamheter.

Den Stockholmsbaserade mångspråkiga lånecentralen ska slås ihop med Umeå depåbibliotek och lånecentral. Praktiskt ska detta genomföras under 2026 och det är ekonomiska överväganden som är orsaken till förändringen, berättar riksbibliotekarie Karin Grönwall.

[Läs mer på Kungliga bibliotekets webbplats](#)

Kungliga biblioteket ska driva Världens bibliotek

Kungliga biblioteket tar den 1 januari över tjänsten Världens bibliotek från Biblioteken i Malmö. Användare kommer inte att påverkas.

[Läs mer på Kungliga bibliotekets hemsida](#)

Bidrag till Läsfrämjande – Kulturrådet öppnar för litteraturansökningar

Bokstart – språknätverk

<https://www.kulturradet.se/sok-bidrag/bokstart-spraknatverk>

Ansökan öppen till den 23 september

Bokstart – utvecklingsbidrag

<https://www.kulturradet.se/sok-bidrag/bokstart-utveckling>

Ansökan öppen till den 23 september

Mer läsning – främja litteratur och läsning

<https://www.kulturradet.se/sok-bidrag/mer-lasning-framja-litteratur-och-lasning>

Ansökningsperiod 9 september-7 oktober

Läsfrämjare från Norrköping

Mohammed Albomnail och Abdullah Al-Naffakh i organisationen Read & Exercise har utsetts till årets läsfrämjare 2025 av Pascal Engmans stiftelse. De startade sin verksamhet i Klockaretorget i Norrköping för två år sedan och har nu utvecklat projektet till fler områden i Norrköping. Målgruppen är unga med mindre läsvana och i projektet kombineras idrott och läsning. Pascal Engmans stiftelse delar ut priset för femte året och har som syfte att öka intresset för läsning bland unga.

[Läs mer på Pascal Engmans stiftelses hemsida](#)

IBBY - Insamling för bibliotek i Palestina och Ukraina

Föreningen IBBY Sverige har sedan tidigare haft insamling för att stötta biblioteksverksamhet för barn och unga i Ukraina. Nu öppnar man också upp insamling till Palestina där flera bibliotek förstörts i kriget.

[Läs mer på IBBYs hemsida](#)

//Nyfiken på//

"Kom in!" – en spegling av barnen på Mjölby bibliotek

Text: Emma Alfredsson barnbibliotekarie Mjölby bibliotek

Kom in i bok, bild och ordvärldarna på Mjölby bibliotek! Hur smakar ett ord? Vad är lögn och sanning i en text? Hur ser barnens berättelse om biblioteket ut i bild?

Nu är den invigd med tal, dans och bandklippning, salta skruvar och skål i bubbelvatten, bibliotekets stora målning "Kom in!"!

Under våren målade Emma Adbåge och Lisen Adbåge sista penseldragen på den nästan 6x2 m stora målningen döpt till "Kom in!" på Mjölby biblioteks barnavdelning. "Kom in!" är en del av ett större projekt där vi använt oss av olika UX - metoder för att fråga barn i 10-12 års åldern som besöker biblioteket vad de tycker om barnavdelningen. De fick på olika sätt beskriva hur de använder biblioteket, vad de tyckte om, saknade och vad som kändes viktigt med biblioteket som plats. Det ledde till förändring i biblioteksrummet, vi möblerade om, köpte in nya möbler och bestämde oss för att göra en väggmålning.

Vi frågade Emma och Lisen, lokala och internationella barnboksförfattare och illustratörer och som vi vet lyssnar mycket på barn och skildrar deras tankar och känslor. Kunde de ta vad barnen berättat och göra en stor målning av det på barnavdelningen? Svaret blev ja!

Emma och Lisen har varit här som barn, och därför finns också deras minnen av biblioteket i målningen. De fick ett material att utgå ifrån med intervjuer med barnen, svar från vår tyck-till-vägg och andra observationer. Vi tog inspiration från färgerna som finns på vår barnavdelning och sen var de i gång!

Emma och Lisen ritade och målade under bibliotekets öppettider. De bjöd in barnen till att rita egna ord att smaka på i burken med ord och att få sina händer avmålade i målningens handbok. Målningen är också skapad utifrån barnkonventionens artiklar om barns rätt till kultur och att få uttrycka sina åsikter.

Många barn berättade att de tycker om att spela dator på biblioteket, det översattes i brädspelsfigurer och tärning för att teknik som är i ständig förändring kan lätt göra verket daterat. Två tekniska inslag fick ändå vara med. Väggtacket, för illustrera det viktiga i att kunna ladda sin mobil på biblioteket. Hörlurarna, för öronläsning och för att biblioteket både är en social plats och en plats där man kan få vara ifred.

Vi är så glada att Emma och Lisen tog hand om barnens tankar kring biblioteket! Konstverket ska få leva, genom att det används tillsammans med barn och vuxna för att kliva in i bok- och bildvärldar. Allra viktigast är nog avtrycket som barnen och Emma och Lisen gjort i biblioteket, en berättelse om vår samtid.

Kom in! Kliv in och upplev själv.

Alla evenemang som Biblioteksutveckling Östergötland arrangerar hittar du på vår webb under [Kalender](#).

KONTAKT

Biblioteksutveckling Östergötland
Region Östergötland
581 91 Linköping

biblioteksutveckling@regionostergotland.se
www.regionbibliotekostergotland.se

